

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 19. avgust 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 19. avgusta 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO PEDESET PETOM ZAHTJEVU OPTUŽENOG U VEZI S
KRŠENJEM OBA VEZE OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po javnom “Pedeset petom zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije (juli 2011. godine)” s povjerljivim dodacima, koji je optuženi podnio 28. jula 2011. godine (dalje u tekstu: Pedeset peti zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Argumentacija

1. Optuženi u Pedeset petom zahtjevu tvrdi da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) u vezi s razgovorom s bivšim šefom UN-a za civilna pitanja u Bosni i Hercegovini Sergiom Vierom de Mellom (dalje u tekstu: Razgovor s De Mellom) i razgovorom s bivšim komandirrom policijske stanice u Vogošći Vladom Kelovićem (dalje u tekstu: Razgovor s Kelovićem) (dalje u tekstu zajedno: Razgovori) koje mu je objelodanilo u julu 2011. godine.¹

2. Optuženi tvrdi da je Razgovor s De Mellom oslobađajuće prirode jer ukazuje na to da on “nije imao kontrolu nad napadom na Goražde i da je granata koja je pala na pijacu Markale ispaljena s udaljenosti od najviše 2.000 metara”.² On tvrdi da mu je nanijeta šteta zakasnjelim objelodanjivanjem Razgovora s De Mellom jer pripadnike UN-a koji su svjedočili o tim događajima nije mogao suočiti s tim razgovorom i nije ga mogao koristiti za razradu svoje pretpretresne strategije odbrane.³

3. Što se tiče Razgovora s Kelovićem, optuženi sugerše da on sadrži oslobađajuće informacije koje ukazuju na to da Muslimani iz Vogošće nisu ni protjerivani ni maltretirani.⁴ On tvrdi da mu je zakasnjelim objelodanjivanjem Razgovora s Kelovićem nanijeta šteta jer svjedoke koji su svjedočili o događajima u Vogošći nije mogao suočiti s njim i nije ga mogao koristiti za razradu svoje pretpretresne strategije odbrane.⁵ Optuženi traži da se izričito konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 jer Razgovore nije

¹ Pedeset peti zahtjev, par. 1, 3, 5.

² Pedeset peti zahtjev, par. 2-3.

³ Pedeset peti zahtjev, par. 4.

⁴ Pedeset peti zahtjev, par. 5.

⁵ Pedeset peti zahtjev, par. 6-7.

ranije objelodanilo i traži od Vijeća da imenuje specijalnog nadzornika koji će nadgledati objelodanjivanje, kao i da razmotri mogućnost smanjenja opsega predmeta.⁶

4. Dana 9. avgusta 2011. godine, tužilaštvo je podnijelo “Odgovor tužilaštva na Pedeset peti zahtjev da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije (juli 2011. godine)” (dalje u tekstu: *Odgovor na pedeset peti zahtjev*). Ono potvrđuje da *Razgovori* sadrže potencijalno oslobađajući materijal i da ih je trebalo ranije objelodaniti optuženom, ali tvrdi da *Pedeset peti zahtjev* treba odbiti i da tražena pravna sredstva ne treba odobriti jer optuženi nije pokazao da mu je nanijeta šteta.⁷

5. Konkretnije, tužilaštvo osporava osnovu za tvrdnju optuženog da je *Razgovor s De Mellom* oslobađajuće prirode kad je riječ o granatiranju Markala, ali prihvata da on sadrži De Mellovo lično viđenje o rukovođenju i komandovanju oružanim snagama bosanskih Srba od strane optuženog tokom napada na Goražde 1994. godine, koje je potencijalno oslobađajuće.⁸ Tužilaštvo naglašava da optuženi nije pokazao šta bi bilo drugačije u njegovoj odbrani ili unakrsnom ispitivanju svjedoka koji su već svjedočili da je optuženi ranije raspolagao *Razgovorom s De Mellom*. Ono primjećuje da je optuženi imao lična saznanja o rukovođenju i komandovanju napadom na Goražde 1994. godine ali da, uprkos tome, po tom pitanju nije osporio mišljenje vojnog vještaka tužilaštva Reynauda Theunensa.⁹ Ono takođe tvrdi da to što *Razgovor s De Mellom* nije koristilo pri unakrsnom ispitivanju Theunensa pokazuje da on “nema stvarnog značaja i da kasno objelodanjivanje nije moglo štetno uticati na ukupnu pripremu optuženog za suđenje, kao ni na njegov pristup unakrsnom ispitivanju svjedoka”.¹⁰

6. Što se tiče *Razgovora s Kelovićem*, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao da mu je nanijeta šteta i da je “u vezi s poricanjem zločina u Vogošći imao pristup sličnim informacijama drugih izvora”, kao i da je “način na koji je unakrsno ispitivao svjedoke bio u skladu s navodnim oslobađajućim informacijama”.¹¹ Tužilaštvo takođe primjećuje da optuženi, u svakom slučaju, nije mogao ponuditi *Razgovor s Kelovićem* koristeći ga

⁶ *Pedeset peti zahtjev*, par. 9.

⁷ *Odgovor na pedeset peti zahtjev*, par. 1, 7.

⁸ *Odgovor na pedeset peti zahtjev*, par. 4.

⁹ *Odgovor na pedeset peti zahtjev*, par. 5.

¹⁰ *Odgovor na pedeset peti zahtjev*, par. 5.

¹¹ *Odgovor na pedeset peti zahtjev*, par. 6.

tokom unakrsnog ispitivanja nekog drugog svjedoka, te da ga i dalje može ponuditi tokom izvođenja svojih dokaza odbrane.¹²

II. Mjerodavno pravo

7. Pravilo 68 Pravilnika tužilaštvu nameće trajnu obavezu da “odbrani objelodan[i] sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe”.¹³ Kako bi se ustanovilo da je tužilaštvo prekršilo tu obavezu, optuženi mora “iznijeti *prima facie* dokaz[e] o mogućem eksculpatornom ili ublažujućem karakteru” dotičnog materijala.¹⁴

8. Vijeće ponavlja da tužilaštvo, bez obzira na svoju internu praksu, ima jasnu obavezu da potencijalno oslobađajući materijali objelodani “što je prije moguće”, kao i da se “[t]rajnost [te] obaveze odnosi [...] samo na činjenicu da nakon dostave novog materijala tužilaštvu, ono mora ocijeniti da li je materijal potencijalno oslobađajući i shodno tome ga objelodaniti”.¹⁵

9. Pravilo 68bis predviđa da pretresno vijeće može odlučiti, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana, koje će sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Prilikom razmatranja (eventualnog) primjerenog pravnog sredstva, Vijeće mora ispitati da li je optuženom relevantnim kršenjem nanijeta ikakva šteta.¹⁶

III. Diskusija

10. Tužilaštvo priznaje da Razgovori sadrže potencijalno oslobađajući materijal i da ih je trebalo ranije objelodaniti optuženom. Uzimajući u obzir taj argument i pošto je i samo pregledalo relevantne dijelove Razgovora, Vijeće zaključuje da oni sadrže

¹² Odgovor na pedeset peti zahtjev, par. 6.

¹³ Odluka po Zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009. godine, par. 19, gdje se poziva na *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 267.

¹⁴ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

¹⁵ Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010., 10. decembar 2011. godine, par. 11.

¹⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 268.

potencijalno oslobađajući materijal. Razgovor s De Mellom sadrži informacije koje dovode u pitanje kontrolu optuženog nad Ratkom Mladićem, te je kao takav potencijalno oslobađajući. Uz to, iako tužilaštvo osporava tačnost De Mellovog zapažanja u vezi s daljinom s koje je otvorena vatra na pijacu Markale, to ne mijenja potencijalno oslobađajuću prirodu njegovog zaključka da nije mogao reći da li je granata ispaljena s položaja bosanskih Srba ili ABiH. Razgovor s Kelovićem sadrži poricanje zločina do kojih je navodno došlo u Vogošći.¹⁷

11. Vijeće napominje da su Razgovori objelodanjeni optuženom tek u julu 2011. godine i da nema naznaka da ih je tužilaštvo tek nedavno dobilo. Vijeće stoga konstatuje da je tužilaštvo prekršilo svoju obavezu objelodanjivanja prema pravilu 68 Pravilnika jer te dokumente nije objelodanilo što je prije moguće.

12. Iako je tužilaštvo prekršilo svoje obaveze objelodanjivanja prema pravilu 68 Pravilnika jer je sa zakašnjenjem objelodanilo Razgovore, Vijeće smatra da tim kršenjem optuženom nije nanijeta šteta. Pri donošenju zaključka, Vijeće je pregledalo Razgovore i primijetilo da su oni ograničene dužine i da nisu toliko značajni da bi njihovo zakasnjelo objelodanjivanje štetno uticalo na ukupnu pripremu optuženog za suđenje ili na njegov pristup unakrsnom ispitivanju svjedoka. Vijeće takođe ima na umu činjenicu da optuženi i dalje može ponuditi Razgovore tokom izvođenja dokaza svoje odbrane i da je, prema tvrdnji tužilaštva, “u vezi s poricanjem zločina u Vogošći imao pristup sličnim informacijama iz drugih izvora”.¹⁸

13. S obzirom na to da nije pokazano da je optuženom nanijeta šteta i imajući na umu Izvještaj tužilaštva o objelodanjivanju od 27. jula 2011. godine i poboljšanja internih mjera praćenja i prakse objelodanjivanja o kojima se u tom izvještaju detaljno govori, Vijeće konstatuje da tražene mjere imenovanja specijalnog nadzornika za objelodanjivanje i izdavanje naloga da se smanji opseg predmeta nisu opravdane.

¹⁷ Pedeset peti zahtjev, povjerljivi Dodatak A, str. 5; povjerljivi Dodatak B, počev od 172., 180. i 228. minuta.

¹⁸ Odgovor na pedeset peti zahtjev, par. 6, gdje se upućuje na svjedočenje Branka Vlače i razgovor s Borislavom Maksimovićem, koji su prethodno objelodanjeni optuženom.

IV. Dispozitiv

14. Iz navedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54. 68 i 68bis Pravilnika, ovim:

- a) većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,¹⁹ djelimično **ODOBRAVA** Pedeset peti zahtjev i konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika time što je sa zakašnjenjem objelodanilo Razgovore; i
- b) **ODBIJA** Pedeset peti zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 19. avgusta 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

¹⁹ Sudija Kwon upućuje na svoje Djelimično suprotno mišljenje, koje je iznio u Odluci po zahtjevima optuženog broj 37–42 u vezi s kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011. godine. Iako se sudija Kwon slaže s većinom sudija Vijeća da je prekršeno pravilo 68 Pravilnika, on smatra da, budući da optuženom nije nanijeta šteta, njegove zahtjeve treba odbiti u cjelini.